

■ УДК 78.071.1 (477.54)

Ю. М. Грицун, кандидат мистецтвознавства, старший викладач, Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, м. Харків

ЖАНРОВА БАГАТОГРАННІСТЬ ТВОРЧОЇ ПАЛІТРИ І. КОВАЧА

Розкривається жанрова багатогранність спадщини видатного майстра, представника харківської композиторської школи й української музичної культури ХХ ст. І. Ковача (1924–2003). Жанрова палітра творчості І. Ковача розглянута як у статичній, так і в динамічній, тобто в еволюційній проекції. Визначаються ключові особливості авторського стилю І. Ковача, які забезпечують цілісність його творчої індивідуальності, і це, передусім, виразний мелодизм, поєднання театральності й пісенності.

Ключові слова: І. Ковач, симфонічна музика, концертино, музично-сценічні жанри, пісні.

Ю. Н. Грицун, кандидат искусствоведения, старший преподаватель, Харьковский национальный университет искусств имени И. П. Котляревского, г. Харьков

ЖАНРОВОЕ МНОГООБРАЗИЕ ТВОРЧЕСКОЙ ПАЛИТРЫ И. КОВАЧА

Раскрывается жанровая многогранность наследия выдающегося мастера, представителя харьковской композиторской школы и украинской музыкальной культуры ХХ в. И. Ковача (1924–2003). Жанровая палитра творчества И. Ковача рассмотрена как в статике, так и в динамике, т. е. в эволюционной проекции. Определяются ключевые особенности авторского стиля И. Ковача, которые обеспечивают целостность его творческой индивидуальности, и это, прежде всего, выразительный мелодизм, сопряжённость театральности и песенности.

Ключевые слова: И. Ковач, симфоническая музыка, концертино, музыкально-сценические жанры, песни.

Yu. M. Hrytsun, Candidate of Art Criticism, Senior Teacher, I. P. Kotlyarevsky National University of Arts, Kharkiv

GENRE COMPLEXITY OF ARTISTIC WORKS BY I. KOVACH

The paper explores the diversity of the genres in I. Kovach's works (1924 — 2003). I. Kovach's works are studied in statics as well as dynamics, i.e. in the process of evolution. The article identifies the key features of I. Kovach's style, that ensure the integrity of his artistic personality, and it is primarily the expressive melody, the conjugation of theatricality and songs.

Key words: I. Kovach, symphonic music, concertino, musical genres, songs.

Ігор Ковач — видатний український композитор ХХ ст., один з яскравих представників відомої харківської школи. Протягом свого творчого життя він постійно розширював коло музичних жанрів, послідовно звертаючись до симфонічної, концертної, камерно-інструментальної, вокальної, хорової, театральної творчості, музики в кіно, літературно-музичних композицій, опери та балету. Людина свого часу, І. Ковач протягом двох десятиліть (1960–1980 рр.) надавав перевагу масовій пісні та патріотичній тематиці.

Постійно збагачуючи засоби композиторського письма, І. Ковач, однак, ніколи не тяжів до радикальних поглядів на музичне мистецтво, продовжуючи класичні традиції ХІХ–ХХ ст. Отже, звертаючись до жанрів класико-романтичної епохи — симфонії, сюїти, симфонічної поеми, опери, балету — композитор творив у межах характерної для них семантики. Значні оркестрові полотна позначені масштабністю і глибиною думки; концертні, де домінують концертно для різних сольюючих інструментів, — ігровою стихією, музично-сценічні твори кореспондують із романтичними оперою та балетом, що дозволяє виявити особливості його авторської естетики.

Попри високі художні досягнення в різних царинах музичного мистецтва, загальної характеристики жанрової палітри композиторського доробку видатного майстра в музикознавчій науці немає; поза увагою дослідників перебувають окремі опуси, які мають «ключове» значення для осмислення його творчої індивідуальності. Нині, коли важливішим стає усвідомленість музичної історії України в єдності всіх регіональних культур, звернення до здобутку її іменитих представників — найактуальніше завдання сучасного музикознавства.

Мета статті — розкрити жанрову творчу палітру І. Ковача як представника української музичної культури другої половини ХХ ст.

Вибір митцем того чи іншого жанру переважно стимулюється властивостями його музичного мислення. Провідною якістю творів І. Ковача, що визначає в сучасній музиці його композиторську індивідуальність, став виразний мелодизм. Емоційна відвертість, краса і природність мелосу віддзеркалюються в усіх сферах його музичної творчості. «Я належу до тієї категорії композиторів, — говорив І. Ковач, — які вважають, що мелодія була і залишається душею і думкою кожного твору. І щоб знайти цікаву музичну думку, зробити її свіжою і сучасною, інколи доводиться перевертати гори

матеріалу, багато від чого відмовлятися, на кожному кроці пере-
віряючи себе» [5].

Характерною особливістю звукоспоглядання композитора слід
уважати яскраву театральність музичних образів, дівість, кон-
кретність у музиці, що зумовило в перспективі постійний інтерес
до музично-сценічних жанрів. Сполученість театральності й пісен-
ності — домінанта його індивідуального стилю. Якщо пісенність
визначає властивості «інтонаційного словника» музики майстра,
то театральність багато в чому зумовила притаманні йому прин-
ципи музичного розвитку. Єдині для всієї творчості І. Ковача на-
ведені стильові особистості мають специфічні прояви в різних
жанрах, залежно від їх семантики. Те саме стосується провідних
тем і сюжетів, які порядковані художнім закономірностям симфонії
чи концерту, опери або балету тощо. Здатністю до різноманітних
метаморфоз усталених музичних принципів та улюблених обра-
зів пояснюється і така індивідуальна ознака творчості І. Ковача,
як неодноразове повернення до одного і того самого сюжету і,
відповідно, музики в різних жанрових варіантах. На музичному
матеріалі балету-казки «Північна казка» написані «Парафраз» для
камерного оркестру (1976), симфонічна казка за участю читця
«Чудесні пригоди Нільса з дикими гусьми» (1976), три оркестрові
сюїти (1983, 1987, 1992), «Діалог Аккі та Нільса» для віолончелі,
флейти й арфи (1988). Музика балету-казки «Бембі» трансфор-
мована в однойменну сюїту-фантазію (1988) і музичну казку для
читця й симфонічного оркестру. Партитура першої частини Другої
симфонії відбилася в Музиці для камерного оркестру «Пам'ять»,
присвяченій видатному вірменському композиторові А. Хачату-
ряну (1983). У 1987 р. написано оперу-балет «Та, що біжить по
хвилях», до музичного матеріалу якої композитор звертався двічі,
використовуючи його в однойменній вокальній сюїті (1991) і лі-
тературно-музичній композиції «Країна ГРИНландія» для симфо-
нічного оркестру (1995).

Симфонічна музика композитора багатогранна. Більшість тво-
рів, що написані в цій сфері, пов'язані з програмністю, яка вияв-
ляється за допомогою назви, присвяти або стислого викладення
певного змісту. Друга симфонія, «Пам'яті А. І. Хачатуряна», напи-
сана в трьох частинах: I — «Пам'ять», II — «Пейзаж», III — «Темпе-
рамент» (1982); Третя симфонія — «Сни солдатські» (1985) — має
розгорнуту авторську передмову. Програмністю позначені також
інші твори: «Святкова увертюра» (1963), «Симфонічний дифі-
рамб» (1972), «Святкові фанфари» (1977), три сюїти з балету-казки

«Північна казка» (1983, 1987, 1992), сюїта-фантазія «Бембі» (1988), симфонічна поема «Таврія» (1984). Певні твори належать до «абсолютної» музики, серед них — Сюїта в 4-х частинах (1959), Перша симфонія (1965), «Диптих» (1997).

Паралельно із симфонічною музикою І. Ковач працював у концертних жанрах для солюючих інструментів з різним супроводом. Він є автором Концерту для фортепіано та симфонічного оркестру (1959), шести Концертино: для домри й оркестру народних інструментів (1960) (друга редакція; перша редакція — для домри та фортепіано, 1960; третя — для симфонічного оркестру, 1963), скрипки і камерного оркестру (1966), фортепіано й камерного оркестру (1971), віолончелі та симфонічного оркестру (1976), гобоя і камерного оркестру (1992), віолончелі й камерного оркестру (1990). Існують також оригінальні твори в цій жанровій сфері: Концертино для квінтету духових (1990) і два Концертино-соло — для віолончелі (1984) й фортепіано (1992). Рельєфність, емоційна насиченість тематизму, майстерне розкриття виразних можливостей солюючого інструмента, композиційна чіткість — основні якості концертів. Концертна практика цих творів була нетривалою. Свого часу вони неодноразово привертали увагу відомих артистів, але нині практично не виконуються, хоча й не втратили художньої привабливості.

Мелодійна «домінанта» в арсеналі виразних засобів митця зумовила його успішну багаторічну роботу в жанрі пісні. І. Ковач зумів упровадити інтонацію пісні в усі жанри, до яких він звертався, саме з пісні почалася його композиторська творчість. У часи Великої Вітчизняної війни І. Ковач воював солдатом в артилерійських частинах на Білоруському та Прибалтійському фронтах. Між боями він написав першу пісню «Закурим, друг, махорочку», яку нерідко співали бійці батареї.

У радянські часи пісні композитора звучали по радіо, на телебаченні, в масових місцевих заходах, концертах. Вокально-симфонічні твори громадянсько-патріотичного спрямування виконувалися на врочистих концертах, Ювілейних пленумах, відзначені на багатьох фестивалях, конкурсах. З 1972 р. приспів пісні «Харкове мій» на слова О. Марченка є позивними Харківського обласного радіо.

Жанровий діапазон сольних і ансамблевих пісень надзвичайно різноманітний: масово-патріотичні, трудові, танцювальні, ліричні, гумористичні мініатюри на життєві теми, хорові композиції, пісні, написані для соліста в супроводі хору, і сольні твори. Їх стилістика характеризується інтернаціональною складовою: в ній відчувуються український мелос і «гострий» темпераментний ритм східної

музики, ознаки радянської масової та революційної пісні. У синтезі всіх цих течій і виник своєрідний пісенний стиль композитора. У виборі поетичних текстів композитор часто надає переваги віршам поетів Харкова — Р. Левіна, З. Вальшонка, О. Марченка, а також звертається до «знакової» в 1960–1970 рр. творчості Р. Рождественського та Є. Євтушенка.

Однією з яскравих сторінок творчості І. Ковача є театральна музика, призначена для дитячої аудиторії. У 1969 р. в Харківському театрі юного глядача вперше здійснено виставу для дітей з його музикою «Зайчик-задавака», загалом написано музику до десяти вистав для театрів ляльок і юного глядача¹. Завдання театрального композитора він убачає не тільки у створенні виразної інтонаційно-звукової атмосфери подій, що відбуваються, але й у втручанні в драматургію п'єси. З цією метою в музиці до вистав «Людина в усі часи», «Веселка взимку», «Кульбаба» (музична казка з дитячими малюнками) І. Ковач використовує лейтмотиви — прийом, що пізніше стане однією з характерних ознак драматургії його опери, балетів, розгорнутих симфонічних опусів.

Співпраця з театральними колективами сприяла роботі в серйозних музично-сценічних жанрах. На сценах Харківського академічного театру опери і балету ім. М. В. Лисенка, Харківського театру музичної комедії відбулися прем'єри балету «Північна казка»², балету-казки «Бембі»³, музичної комедії-казки «Дорога до сонця» або «Це прекрасне Гидке каченя»⁴; опери-балету «Та, що біжить по хвилях». Усі перелічені твори набули сценічного втілення поза межами Харкова⁵.

¹ «Зайчик-задавака» (1969), «Оленка і солдат» (1970), «Кульбаба» (1971), «Людина в усі часи» (1971), «Грозі назустріч» (1972), «Ну і Мицик!» (1972), «Казка про хороброго Кікіля» (1972), «Веселка взимку» (1973), «Шерлок Холмс проти агента 006» (1977), «Залишаюся самим собою» (1977).

² Лібретто В. Гудименка і М. Гольдріна за казкою С. Лагерлеф «Чудесні пригоди Нільса з дикими гусьми», 1975 р.

³ Лібретто Е. Яворського за казкою Ф. Зальтена, 1983 р.

⁴ Лібретто О. Горіна і Є. Яворського за казкою Г. Х. Андерсена. Перша постановка в Харківському театрі музичної комедії в 1980 р., друга (в перекладі українською мовою О. Марченка) — у 1996 р.

⁵ Музична комедія-казка «Дорога до сонця» або «Це прекрасне Гидке каченя» також поставлені в Донецькому та Дніпропетровському театрах опери та балету, Київському театральному інституті ім. І. К. Карпенка-Карого, музично-драматичних театрах Черкас та Караганди, Макиївському ТЮГі, Луганській обласній філармонії; за межами СНД — у Польщі; опера «Голубі острови» виконувалася в Кишинівському театрі опери та балету.

У музиці до театральних вистав, балетах та опері виокремилася така притаманна композиторові ознака, як характеристичність. Вона досягається за допомогою оркестрових, ритмічних, гармонічних засобів та використання поряд із розгорнутими мелодичними лініями нетривалих інтонаційно загострених поспівок або тематичних комплексів, які складаються з декількох елементів. Характерний приклад наявний у симфонічній поемі «Таврія» — лейттема «вічності», Симфонії № 2 — мотив-«зерно», Симфонії № 3 — тематичний комплекс «пам'яті». В опері-балеті «Та, що біжить по хвилях» за допомогою лейтмотивів — Фрезі Грант і Незнайомки — позначаються дві музично-образні драматургічні лінії, які розвиваються протягом усього твору. У балеті-казці «Бембі» — три лейтмотиви: Матері Пат, головного героя, Вовків-гангстерів. У балеті-казці «Північна казка» І. Ковач використовує термін «наочний лейтмотивізм», здійснює «музичну конкретизацію» — наділяє дію, що відбувається, і героїв характерними лейтмотивами.

Здатність І. Ковача до втілення в музиці яскравих позамузичних вражень зумовлює різні типи художнього синтезу. Показовим є звернення до жанру літературно-музичної композиції для читця та різноманітних виконавських складів. За участі симфонічного оркестру написані «Чудові пригоди Нільса з дикими гусьми» (1976), «Бембі» (Б. р.), «Країна ГРИНландія» (1991); струнного оркестру — перша редакція «Кілець дружби» (1979); скрипки та фортепіано — «Чарівна скрипка» (1987); фортепіано — друга редакція «Кілець дружби» (1979) і «Це прекрасне Гидке каченя» (1986).

Інша особливість композиторського мислення І. Ковача, яка зумовлює багатогранність його жанрової палітри, — монтажність, тобто створення художнього цілого з відносно нетривалих контрастних епізодів. В інструментальних творах монтажність корегує класичні музичні форми, в театральних переважає номерна структура. Але найпосплідовніше цю особливість утілено в галузі кіномузики, до якої композитор охоче звертався, незважаючи на «службовість».

Протягом 20-ти років — період 1960–1970-х рр. — І. Ковач плідно співпрацював у сфері кіномистецтва з Київською студією хронікально-документальних фільмів, Київською студією науково-популярних фільмів, Харківською студією телебачення. Перша спільна робота з режисером Київської студії хронікально-документальних фільмів Р. Нахмановичем — кінофільм «Син солдата», що в 1962 р. приніс композиторові успіх: за музику до цього

кінофільму І. Ковач нагороджений спеціальною премією на фестивалі короткометражних фільмів у Лейпцигу.

Таким чином, у спадщині І. Ковача складно знайти домінуючий жанр; навпаки, вона являє собою багатожанрову творчу палітру, позначену пропорційним інтересом до пісні й ораторії, симфонії та концертино, масштабних полотен для великого оркестру і лаконічних композицій для камерного складу.

Не менш різноманітний тематично-образний зміст творів І. Ковача. У Третій симфонії «Сни солдатські», ораторії «Солдати Ілліча», в багатьох піснях звучать патріотичні мотиви. Утім, у деяких опусах простежуються приховані автобіографічні мотиви. У симфонічній поемі «Таврія», Другій симфонії (Пам'яті А. І. Хачатуряна), Концертино для скрипки і камерного ансамблю, опері-балеті «Та, що біжить по хвилях» за однойменним романом О. Гріна розкриваються глибинні зв'язки композитора з його історичним корінням. І Ковачу властива й узагальненіша інша тематика, яка характеризує його Сюїту в 4-х частинах, Першу симфонію, «Святову увертюру», «Симфонічний дифіраμβ». Значну перевагу він приділяє дитячій тематиці у «Фортепіанному альбомі» для дітей і дитячих хорів. У театральних, частково інструментальних творах рельєфно підкреслюється лінія романтичних і казкових сюжетів, запозичених із творів О. Гріна, С. Лагерлеф, Ф. Зальтена. «Лірична музика» для камерного оркестру й солюючої віолончелі пов'язана з повістями К. Паустовського.

Особливе місце у творчості І. Ковача — колишнього фронтовика — посідає військова тематика. Тема війни набуває втілення у творах різних жанрів: ораторії «Солдати Ілліча», музиці до кінофільмів «Син солдата», «Вам, двадцятилітні». До 40-річчя Перемоги написані хорові сюїти «Ми пам'ятаємо 41-й» і Третя симфонія «Сни солдатські». У 1965 р. до 20-ліття перемоги над фашистською Німеччиною І. Ковач написав пісню «Моїм однополчанам»¹, цикл пісень на слова Р. Левіна, котрий також пережив війну десятирічним хлопчиком: «Моїм ровесникам», «Місто, в якому я ріс», «Пісня про невідомого сурмача».

Жанрову палітру творчості І. Ковача доцільно розглядати як у статичній, так і в динамічній, тобто в еволюційній проекції. Упродовж півстоліття композитор безперервно збільшував кількість жанрів своєї музики. Розгорнуті симфонічні полотна поступово витісняються музично-сценічними опусами, творами для малих

¹ Автор слів невідомий.

складів, «плакатна» громадянської тематики пісня поступається місцем камерності ліричного вислову. Особливий інтерес І. Ковач відчував до компактного, але ефектного жанру концертино, де його авторська фантазія, не обмежена суворим художнім каноном, розкривається в розмаїтті виконавських прийомів різних солістів, виявленні потенційних можливостей багатобарвного ансамблю. Цей жанр можна вважати наскрізним у творчості композитора, оскільки майстер звертався до нього впродовж усього свого музичного шляху.

Поступове опанування різними жанрами музичного мистецтва не було пов'язане в біографії митця зі змінами ідейно-духовного стану або художньо-естетичного credo, але лише з постійним удосконаленням композиторської майстерності, бажанням випробування власних умінь в усіх галузях музичної творчості. Проте світогляд І. Ковача був майже незмінним; усі написані ним опуси, незалежно від часу їх створення, мають спільне для них психологічне підґрунтя, хоча кожен з них індивідуалізований в образному та композиційно-драматургічному аспектах. Загальний настрій музики майстра незмінно зберігає життєлюбне начало. Навіть відтворюючи гострі конфлікти сучасності й вітчизняної історії, він не заглиблюється в окреслення картин жаху, апокаліпсиса, всесвітньої катастрофи, які характерні для багатьох композиторів ХХ ст. І. Ковач не схильний також до болісної рефлексії, занурення в глибоку депресію, гострих психологічних дисонансів. Оспівування Любові, Краси і Добра, пошук позитивного начала в житті визначають образну спрямованність його творчості. Звідси в циклічних композиціях — обов'язкова наявність життєстверджуючого фіналу. Утім, певна міра романтичної забарвленості багатьох сторінок його музики не перешкоджає відтворенню трагічних подій історії і людського буття. Образний світ композитора містить багатогранну лірику, епічні, героїчні, скерцозні, драматичні модуси життя, тобто охоплює всі семантичні сфери, які сформувалися в художній культурі минулого і сучасності.

Таким чином, І. Ковач належить до композиторів-«універсалів», котрий у своїй творчій практиці прагнув охопити майже всі жанри музичного мистецтва: музично-сценічні, оркестрові, концертні, пісенні, хорові, а також літературно-музичні композиції, театральну і кіномузику. Звертаючись до будь-якого з них, він хотів зберегти усталені уявлення стосовно семантики та композиційних показників жанру, що забезпечувало високі комунікативні якості його творів. Якщо успіх композитора в галузі патріотичної пісні або

опусах на громадянську тематику ще можна було б пояснити ідеологічною орієнтацією на ангажоване мистецтво, то значна частина його спадщини, позбавлена політичного тягаря, викликала жвавий відгук слухачької аудиторії лише завдяки свіжості музичних образів, динамізму драматургічних подій, життєрадісному тону світосприйняття. Показовою є позитивна реакція на його музику, адресовану дітям, котрі гостро відчують щирість, відвертість, безпосередність авторського вислову. Отже, композиторська спадщина І. Ковача має значення не тільки як історичний документ певної епохи, але і як художня цінність, яку слід вивчати і виконувати на широкій концертній естраді та в музичному театрі сучасності.

Отже, здійснено дослідження творчості І. Ковача: розкрито один із аспектів композиторської спадщини композитора — жанровий діапазон творів, окреслені теми й образи. У подальшому вивченні художньої спадщини митця наукові праці мають повернути увагу музикознавців до історичного контексту, на тлі якого розгорнулася творча діяльність майстра, стильових засад його музики, а також до внеску І. Ковача в розвиток Харківської композиторської школи та української музичної культури другої половини ХХ ст. загалом.

Список використаних джерел

1. Грицун Ю. Н. Волшебный мир балета «Северная сказка» И. Ковача в музыкальном воплощении / Ю. Грицун // Проблемы взаимодействия искусства, педагогики та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. нац. ун-т мистец. ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2011. — Вип. 33. — С. 90–100.
2. Грицун Ю. Н. Драматургические особенности симфонической поэмы «Таврия» Игоря Ковача / Ю. Грицун // Традиції та новаті у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харк. держ. акад. ди-зайну і мистец. — Харків, 2010. — Вип. 1. — С. 127–130.
3. Грицун Ю. Н. Драматургия объективного и субъективного в симфонии № 3 «Сны солдатские» Игоря Ковача / Ю. Грицун // Проблемы взаимодействия искусства, педагогики та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистец. ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2010. — Вип. 28. — С. 21–31.
4. Грицун Ю. Н. Мир грез и реальности в творчестве Игоря Ковача (на примере оперы-балета «Бегущая по волнам») / Ю. Грицун // Культура народов Причерноморья : науч. журнал. — Симферополь, 2010. — № 190. — С. 67–70.
5. Тишко Н. С. Зрілість / Н. Тишко // Соціалістична Харківщина. — 1971. — 30 січ.

6. Тишко Н. С. Ігор Ковач / Н. Тишко. — Київ: Муз. Україна, 1980. — 52 с. — (Творчі портрети українських композиторів).

References

1. Gritsun Yu. N. Volshebnyi mir baleta «Severnaia skazka» I. Kovacha v muzykalnom voploshchenii / Yu. Gritsun // Problemy vzaiymodii mystetstva, pedahohiky ta teorii praktyky osvity : zb. nauk. st. / Khark. nats. un-t mystetstv im. I. P. Kotliarevskoho. — Kharkiv, 2011. — Vyp. 33. — S. 90–100.
2. Gritsun Yu. N. Dramaturgicheskie osobennosti simfonicheskoi poemy «Tavriia» Igoria Kovacha / Yu. Gritsun // Tradytsii ta novatsii u vyshchii arkhitekturno-khudozhnii osviti : zb. nauk. pr. / Khark. derzh. akad. dyzainu i mystetstv. — Kharkiv, 2010. — Vyp. 1. — S. 127–130.
3. Gritsun Yu. N. Dramaturgiia obiektyvnoho i subiektyvnoho v simfonii № 3 «Sni soldatskie» Igoria Kovacha / Yu. Gritsun // Problemy vzaiemodii mystetstva, pedahohiky ta teorii praktyky osvity : zb. nauk. pr. / Khark. derzh. un-t mystetstv im. I. P. Kotliarevskoho. — Kharkiv, 2010. — Vyp. 28. — S. 21–31.
4. Gritsun Yu. N. Mir grioz i realnosti v tvorchestve Igoria Kovacha (na primere operi-baleta «Begushchaia po volnam») / Yu. Gritsun // Kultura narodov Prichernomoria : nauch. zhurnal. — Simferopol, 2010. — № 190. — S. 67–70.
5. Tyshko N. S. Zrulist / N. Tyshko // Sotsialistychna Kharkivshchyna. — 1971. — 30 sich.
6. Tyshko N. S. Ihor Kovach / N. Tyshko. — Kyiv: Muz. Ukraina, 1980. — 52 s. — (Tvorchi portrety ukrainskykh kompozytoriv).

■ UDC 78.071.1 (477.54)

Hrytsun Yu. M., Candidate of Art Criticism, Senior Teacher, I. P. Kotlyarevsky National University of Arts, Kharkiv
yuliagritsun72@gmail.com

GENRE COMPLEXITY OF ARTISTIC WORKS BY I. KOVACH

The aim — is to describe the genre diversity of an outstanding master — I. Kovach (1924 — 2003), a representative of Kharkiv Composition School and of Ukrainian musical culture of the 20th century.

Research methodology. The topic genre method is used.

Results. The genre range of works by I. Kovach is studied both in statics and in dynamics, i.e. in evolution.

The key features of author's style are identified, which provide the unity of his artistic individuality. They are: melodism, connection between theatric and song. Emotional openness, beauty and simplicity of the melos are reflected in all spheres of his musical works. Its works of promotic Love, Beauty and Kindness.

Some particular examples are mentioned, which had significant meaning for perceiving artistic personality of the author by his contemporaries, e.g. positive reaction to his music of children.

The character-thematic contents of the works by I. Kovach are highlighted in the study, in particular of military topics reflected in the genres, as oratory, song, choral suite, symphony.

Novelty. For the first time in Ukrainian music history the causative work of the Kharkiv composer I. Kovach (1924-2003) was studied. One of the aspects of the composer`s heritage was described, i.e. the genre range of his works, topics and symbols.

The **practical significance.** In further research of the artistic heritage of the author the scientific works should attract attention of music critics to the historical context, the stylistic background of his works, and to the contribution of I. Kovach to the development of Kharkiv school of composers and Ukrainian musical culture of the second half of the 20th century.

Key words: I. Kovach, symphonic music, concertino, musical genres, songs.

Надійшла до редколегії 30.03.2015 р.